

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Хочазода Гулчаҳон Чаҳфар дар мавзуи «Оғози Эҳёи Аҷам ва нақши он дар рушди педагогикаи миллии халқи тоҷик (асрҳои IX-XI)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

Аҳаммияти таҳқиқоти диссертатсионии Хочазода Гулчаҳон Чаҳфар дар мавзуи «Оғози Эҳёи Аҷам ва нақши он дар рушди педагогикаи миллии халқи тоҷик (асрҳои IX-XI)», ки дар автореферат инъикос ёфтааст, шакке ба вучуд намеорад. Дар шароити муосири навсозии низоми маориф, баланд бардоштани талабот ба сифати раванди таълиму тарбия ва ташаккули модели нави муҳити таълимӣ, мавзӯи интихобнамудаи диссертант саривақтӣ ва дорои аҳаммияти баланди илмӣ амалӣ мебошад. Муҳаққиқ дуруст ва мукамал асоснок менамояд, ки мавзӯи таҳқиқшуда дорои аҳаммияти назариявӣ ва амалист. Зеро дар осори мутафаккирони асрҳои IX-XI масоили нақзорӣ, тарбияи хуш нек, саодат ва озодии инсон, адолатхоӣ, инсонпарварӣ, олиҳимматӣ ва дигар сифатҳои баланди инсонӣ инъикос шудаанд, ки аз нуқтаи назари педагогикаи муосир асосҳои илмӣ доранд.

Дараҷаи омӯзиши масъала дар адабиёти илмӣ дар автореферат ба таври кофӣ нишон дода шудааст. Муаллиф дониши амики худро аз манбаъҳои илмӣ методии муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷӣ, аз қабилӣ аз қабилӣ Бартолд В.В., Кримский А.Н., Бертелс Е.Э., Болдирев М.Н., Усмонов И.С., Брагинский И.С., Ҳанбиков Я.И., Раҳимзода Х., Афзалов Х., Лутфуллоев М., Мачидова Б., Нуров А., Гулмадов Ф., Сулаймонӣ С., Шарифзода Ф., Каримова И., Қодиров Қ., ки доир ба масъалаҳои таърихи фарҳанг, адабиёт ва илми ин даврон, аз ҷумла, педагогика бахшида шудаанд мавқеи илмӣ худро равшан муайян мекунад.

Ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот дуруст таҳлил шудаанд ва мантиқан аз мушкилоти таҳқиқшаванда баромада, ба ҳалли масъалаҳои мубрами соҳаи

педагогика равона шудаанд. Инчунин муаллиф объекти таҳқиқот ва предмети онро муайян намудааст, ки ин аз савияи баланди методологӣ ӯ дарак медиҳад.

Методология ва усулҳои таҳқиқот ба хусусияти масъалаҳо мутобиқат доранд. Дар автореферат маҷмӯи усулҳои илмии таҳқиқот, аз ҷумла таҳлили адабиёти илмӣ, мушоҳидаи педагогӣ, озмоиш, таҳлили миқдорӣ ва сифатӣ ва ғайра истифода шудаанд, ки ба ҳадаф ва вазифаҳои диссертатсия мувофиқат доранд.

Бояд зикр намуд, ки навигариҳои илмии таҳқиқот бо далелҳо муаррифӣ шудаанд. Муаллиф ба натиҷаҳои ноил шудааст, ки ба рушди назарияи педагогика саҳм мегузоранд ва тасаввуроти навро дар соҳаи тарбия, таълим, ташаккули маҳоратҳо ва ғайра васеъ менамоянд. Аз ҳама бештар масъалаҳои зерин аҳаммияти муҳими илмӣ доранд: моҳияти Эҳёи Аҷам на танҳо дар соҳаи фарҳанг ва ҳаёти моддӣ, балки дар иртибот бо педагогикаи миллӣ; нақши давлати Сомониён, амирон ва вазирони сомонӣ, ки худ шахсан ба тамаддуни ориёии бостонӣ ва эҳёи суннатҳои волои он таваҷҷуҳи зиёд дошта, дар рушди тарбияи маънавии ҷомеа дар партави омезиши анъанаҳои исломӣ ва мардумӣ; арзёбии масъалаҳои таълим ва тарбияи миллӣ дар таҳқиқоти муосири педагогӣ вобаста ба даврони ибтидоии Эҳёи Аҷам; аҳамияти педагогикаи миллии халқи тоҷик дар даврони ибтидоии Эҳёи Аҷам (асрҳои IX-XI) барои кишвари муосири мо, ки рушди давлатдорӣ миллиро пеш гирифтааст, равшан карда шудааст.

Аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот аз ҷониби диссертант равшан муайян шудааст. Муаллиф тавсияҳои мушаххасро пешниҳод мекунад, ки метавонанд дар фаъолияти муассисаҳои таълимӣ, тайёр кардани мутахассисон дар низомии таҳсилоти педагогӣ, инчунин дар таҳқиқоти минбаъдаи масъалаи мазкур истифода шаванд.

Эътимодноки ва асоснокии натиҷаҳо тавассути мантиқияти баён, мутобиқати усулҳо ба вазифаҳои таҳқиқот, мавҷудияти маълумоти озмоишӣ ва татбиқи онҳо дар амал исбот шудаанд.

Санҷиши натиҷаҳои таҳқиқот тавассути иштирок дар конференсияҳои илмӣ, нашри мақолаҳо вобаста ба мавзӯи рисола ва истифодаи натиҷаҳо дар равандҳои таълимии муассисаҳои таълимӣ тасдиқ гардидааст.

Сохтор ва муҳтавои диссертатсия, ки дар автореферат инъикос ёфтаанд, мантиқӣ, пайдарпай ва ба талаботи таҳқиқоти илмӣ ҷавобгӯ мебошанд. Диссертатсия бо забони илмӣ, равшан ва мувофиқ ба услуби корҳои илмӣ баён гардидааст.

Хулоса:

Автореферат нуктаҳои асосии диссертатсияро дар бар гирифта, дараҷаи баланди мустақилият ва камолоти илмӣ муаллифро нишон медиҳад. Диссертатсия дар мавзӯи «Оғози Эҳёи Аҷам ва нақши он дар рушди педагогикаи халқи тоҷик (асрҳои IX-XI)» ба Тартиби додани дараҷаи илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 (тағйиру илова аз 26.06.2023, №295) мутобикат мекунад ва Ҳоҷазода Гулҷаҳон Ҷаҳфар ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот сазовор мебошад.

Муқарризи ғайрирасмӣ:

Номзади илмҳои педагогӣ, муовини ректор
оид ба тарбияи Донишгоҳи техникаи

Тоҷикистон ба номи академик М. Осимӣ

Аҳмадзода Бунафша

Саймузафар

Имзои Аҳмадзода Б.С.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба

номи академик М. С. Осимӣ

Қодирзода Н.Ҳ

Нишонӣ: 734042, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, к. Раҷабовҳо, 10

Тел.: 98 505 34 54

E-mail: info@ttu.tj, ttu@ttu.tj

« 8 » август соли 2025